

*Д.М. Бодненко, канд. пед. наук, доцент
(Київський університет імені Бориса Грінченка)*

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЧУЖОЗЕМНИХ МОВ

У статті акцентована увага на особливостях використання комп'ютерних та інтернет-технологій під час вивчення іноземної мови за допомогою навчальних сайтів, програми Skype, форумів та електронних словників. Доведено, що виникнення інформаційно-комунікаційних технологій – це перспективний напрям в едукативному процесі оволодіння іноземними мовами.

Ключові слова: сайт, форум, засоби навчання, електронний словник, Skype.

Зі створенням комп'ютера суспільство, безперечно, вступило в нову еру – еру комп'ютеризації. Якщо раніше комп'ютери використовували лише у певних технічних сферах, то зараз використання комп'ютерів бачимо всюди. Комп'ютери керують виробництвом, транспортною системою; всі картотеки баз даних, бібліотеки переходять в електронний формат. Нині комп'ютер є основним засобом створення, зберігання та передачі інформації, причому не тільки в звичному текстовому вигляді, а й у аудіовізуальному, анімаційному.

Все більше коло людей впроваджують комп'ютерні технології у свою діяльність. Це стосується й освітян. Адже громадяни сприймають інформацію як одне з головних джерел свого розвитку. Ми переходимо до інформаційного суспільства і це не може не вплинути на методи та засоби, якими послуговується освіта – один з найвизначніших формуючих факторів суспільства.

Комп'ютерні технології виконують багато завдань, які раніше викладач робив сам. Зазначені технології знаходяться зараз на тому рівні, коли можуть вдосконалювати того, хто ними користується, тобто й учня (студента).

Проблемою, яку ми розглядатимемо у цій статті, є вдосконалення оволодіння іноземною мовою за допомогою комп'ютерних технологій, а також Інтернету та його ресурсів.

В наш час, коли комп'ютерні технології задіяні майже в усьому, що оточує людей, освіта залишається однією з небагатьох білих плям, в якій комп'ютерні технології не займають належного місця. Проте у гуманітарній царині іноземних мов також знаходиться місце зазначеним технологіям. Саме тому нині, коли глобалізація стирає кордони між економіками, політиками, культурами, породжуючи все більше контактів між країнами, а інформатизація суспільства охоплює всі сфери, в саме цей час стає актуальною проблема вивчення іноземних мов за допомогою комп'ютерних та інтернет-технологій.

Питанню використання комп'ютера у навчанні присвячували свої наукові праці такі вчені: В.Ю. Биков, Ю.О.Жук, М.І.Жалдак, Р.С. Гуревич, В.Ф. Шолохович, В.Г. Афанас'єв, Ю.М. Батурін, Д. Белл, Н. Вінер, Л.М. Землянова, М.М. Мазур, А.Д. Урсул, Р.О. Брієн, П. Росс (*P. Ross*), А. Девід (*A. David*); використання комп'ютерних технологій та Інтернету у вивченні іноземних мов освітлювали Сороко Н. В. та Скрипчук Н.В.

Застосування можливостей комп'ютерних технологій та Інтернету у вивченні іноземних мов ще неповністю розкрито, ця тема відкриває багато перспектив для подальшого вивчення і дослідження: створення та впровадження різноманітних програм, сайтів для вивчення іноземної мови, винаходження нових форм для нього.

Написання нами цієї статті було пов'язане з досягненням таких **цілей:**

- проаналізувати можливості використання комп'ютерних та Інтернет-технологій у вивченні іноземної мови
- розкрити форми роботи з комп'ютером та Інтернетом на конкретних прикладах (навчальні сайти, Skype, форуми і т.п.)

Сайти

На сьогодні значна кількість громадян має справу з комп'ютером та з Інтернетом, але набагато менше людей вивчають за допомогою цього іноземну мову. Психологи говорять, що кожен з нас, певною мірою, є дитиною: нам подобається пізнавати світ за допомогою гри. Адже в наш час комп'ютер – це не тільки знаряддя праці, але й іграшка для дорослих і дітей, інструмент розваги. Люди знаходяться на різних сайтах, витрачаючи години на так званий «серфінг» - блукання просторами Інтернету без цілі. Тож треба використовувати це і долучати дорослих і маленьких учнів до вивчення мови за комп'ютером, за яким вони так полюбляють проводити свій час. Це здійснюється за допомогою спеціальних сайтів для тих, хто вивчає іноземні мови. Такі сайти є дуже поширеними за кордоном, але ще не набули належного рівня використання в Україні. На власному досвіді можемо стверджувати, що такі сайти в Інтернеті є неабиякою допомогою при вивченні іноземної мови. Розглянемо на прикладі конкретного сайту <http://www.spanishdict.com>. Це сайт для тих, хто вивчає іноземну мову – іспанську, але ми використовували його і для вивчення англійської також. Сайт має типову форму, але завдяки тому, що це не вітчизняний сайт – помітно вирізняється. Загалом, на українських та російських навчальних сайтах маємо таку тенденцію: викладаються теоретичні аспекти – граматики, словники, але замало практичного: гумору іноземною мовою та найголовнішого – спілкування. Адже за комунікативним методом, який є одним з провідних методів сучасної методики навчання іноземній мові, *спілкування – ключ до результату*. Саме тому ми обрали цей сайт, на якому є багато того, що можна практично застосувати.

Коли людина реєструється на сайті, то отримує свій профіль – тобто свою сторінку, на якій можна внести інформацію про себе, інтереси та цілі вивчення мови. До речі, ще один привід для особи, яка вивчає мову, подумати про свою мотивацію в цьому питанні. Не останнім є той факт, що все на сайті заповнюється іноземною мовою. Наприклад, ми робили це англійською. На певному, початковому, етапі можуть виникати труднощі, але подолання їх стане кроком у вивченні іноземної мови. До того ж спрацьовує основне правило: людина вчиться набагато краще й ефективніше, коли їй цікаво, а знайомитися з новими людьми, спілкуватися, розповідати про себе та дізнаватися про інших завжди цікаво.

Сайт має розділи:

- **Learn** – *вчіться*. Цей розділ включає в себе он-лайн курс, в якому є і відео, і флешролики, ігри, а також вправи. Мультимедіа стимулює вивчення мови, зацікавлює, а вивчення мовних одиниць стає зрозумілим, коли людина бачить відео зі сценами побутового життя, де ці мовні одиниці використовуються природно та невимушено.
- **My page** – моя сторінка. Це і є профіль, в якому людина розміщує інформацію про себе (ми писали англійською), можна також розмістити свою музику, фото та відео. Тут є поштова скринька для листів та «стіна коментарів», на якій можна вести спілкування іноземною мовою.
- **Members** – члени цього сайту. В цьому розділі є можливість знайти людину, яка також вивчає іноземну мову і листуватися задля взаємної користі у навчанні. Персональне листування мотивує вивчення іноземної мови, адже це живе спілкування з реальною особистістю.
- **Vocabulary** – вокабуляр. В цьому розділі знаходимо лексику, що згрупована за тематикою: фрукти, числа, повсякденні фрази тощо. Розділ дає змогу систематизувати свої знання з іноземної мови, а також зрозуміти відтінки слова (в коментарях ведеться обговорення вживання лексики).
- **Chat** – чат. Тут відбувається безпосереднє спілкування в реальному часі. Через емоції та динамічність спілкування в чаті іноземна мова стає вільною в користуванні. Використовуються саме розмовна сфера, повсякденні й іноді сленгові мовні одиниці, які майже недоступні в інших формах роботи з вивчення іноземної мови.

- **Reference** – довідник. В цьому розділі знаходиться багато матеріалів щодо граматики, яку не можна відкидати при вивченні іноземної мови, а також багато лексики. Неоціненними складовими є музика, пісні та фільми іноземною мовою.
- **Forum** – форум. В форумі учасником відкривається певна тема, а інші учасники залишають свої коментарі. Форуми детально ми розглянемо пізніше.
- **Conjugation** – відмінювання дієслів. У цьому розділі вводиться дієслово, а потім з'являється таблиця, в якій подані всі дієзміни в різних граматичних часах. Особливо корисним це є для вивчення іспанської мови, тому що іспанська – синтетична мова з безліччю різних закінчень для кожної особи та часу.
- **Translation** – переклад. Завдяки цій функції той, хто вивчає іноземну мову, може отримати переклад певної фрази або речення.
- **Dictionary** – словник. Цей розділ особлива поміч при вивченні мови: тут є і вимова слова (аудіо), переклад, регіональні варіанти, випадки вживання у контексті.

Отож, як бачимо, сайти для тих, хто вивчає іноземну мову є справжнім та дієвим інструментом. Ми розглянули це на прикладі конкретного сайту <http://www.spanishdict.com>. Але існує велика кількість таких інтернет-ресурсів. Дані про деякі з них ми подаємо в таблиці.

№	Назва	Адреса	Характеристика
1	BBC Ukrainian	www.bbc.co.uk/ukrainian/learningenglish	В цікавій формі подано матеріал: фразові слова, радіосеріал, слова новин, заняття з професором Грамотним та рок англійська з гуртом Танок На Майдані Конго.
2	Ask Oxford	www.askoxford.com	Тут є цитати англійською, відповіді експертів, пізнавальні статті про англійську.
3	English club	www.englishclub.com	Цей сайт присвячений вивченню та навчанню англійської мови: плани уроків, види діяльності для учнів, ігри, стаггі, роздаткові матеріали, обговорення та блоги.
4	Free English Study	www.free-english-study.com	Сайт поділено на розділи: читання, говоріння, письмо, аудіювання, грамика та вокабуляр. Користувачі можуть обмінюватися коментарями та листуватися.
5	English, baby!	www.englishbaby.com	Уроки англійської з аудіоматеріалами, відео, тестами та питаннями для дискусій англійською мовою. В уроках використано цікаві теми та діалоги.
6	Native English	www.native-english.ru	На цьому сайті є багато корисного: теорія, а також практика – тексти пісень, жарти, скоромовки, тексти та теми, ідіоми, ігри та програми.
7	English For Fun	www.english4fun.ru	Цей сайт присвячено вивченню англійської в усіх аспектах: тут є і суха теорія, і гумор. Корисна деталь – смішні картинки з англійськими написами.

Форуми

Ще одним дієвим засобом вивчення іноземної мови є форуми. Частково ми торкнулися цього питання вище, а зараз розглянемо його більш детально.

Форум – це спеціальне програмне середовище для організації спілкування відвідувачів веб-ресурсу.

Термін відповідає початковому поняттю «форум».

Форум (лат. Forum) — майдан в древньому Римі, на якому у різні часові періоди проходилися ярмарки, народні збори, відбувалися засідання сенату тощо [8]. Зараз поняття форуму використовується на багатьох порталах Інтернету як набір розділів для обговорення різноманітних тем. Наприклад, можуть обговорюватися такі теми: політика, економіка, культура та мистецтво, а також різні соціальні проблеми, освіта тощо. Але в нашій статті ми розглядаємо ті форуми, в яких обговорюються питання вивчення іноземної мови або інші теми, але в цьому разі обов'язково іноземною мовою. Наприклад, на сайті з вивчення іноземної мови є форум, де однією з тем є така: «Вживання субхунтиву». Обговорення відбувається рідною мовою учасників, але вони все одно навчаються граматичному явищу в іноземній мові. До того ж, навіть коли обговорення на таких форумах здійснюється мовою учасників, то таким чи іншим чином з'являється тут й іноземна – вона потрібна хоча б для прикладів та наочного пояснення. Така форма ведення теми форуму є характерна та більш комфортна для початківців. Але ті люди, що вивчають іноземну мову на глибшому рівні, вдосконалюють свої мовні навички, стаючи учасниками форумів, обговорення в яких ведеться мовою, яку вивчають. Розмова йде на таких форумах і про граматику, і про лексику, і про поезію, і про відносини. Як ми зазначали вище, головним помічником у вивченні мови є інтерес та її «життєвість». Саме це і визначає напрями обговорень на форумах. Велику користь приносять форуми-консультації. Таку назву ми умовно дали форумам, на яких досвідчені мовці дають поради новачкам. Наприклад, людина ставить у темі таке питання: «Як звертатися до 35-річного знайомого з Аргентини: usted чи tu?» Учасники форуму дають свої поради, підкріплюючи їх інформацією соціо-культурного аспекту (різниця між звертаннями в Іспанії, Колумбії, Аргентині і т.п.)

Винятковим у форумах є те, що на них можна знайти відповіді на питання, які навряд чи ви знайдете в довіднику чи словнику, а також багато лінгвокраїнознавчої інформації та особистого досвіду учасників, що є особливо цінним. На таких форумах нерідко приймають участь у обговоренні й іноземці.

На нашу думку, форуми можна використовувати для навчання іноземної мови в школі. Вчитель може знайти цікаву тему для обговорення і долучити учнів до цієї справи. Учні розумітимуть, що беруть участь у справжньому обговоренні, а не штучно вигаданому. Вони матимуть змогу читати повідомлення носіїв мови, інших учнів та тих, хто вивчає ту ж саму іноземну мову. Це можна зробити і при вивченні такого не завжди цікавого для учнів матеріалу, як граматики. Діти нажахані перспективою гортання нудних для них сторінок підручника, а вчитель пропонує їм зайти на форум та стати учасниками обговорення щодо теми, пояснити своїм одноліткам з Філіппін, які також вивчають англійську мову, як використовувати Present Continuous.

Іншим видом роботи з форумом на уроці може бути творча та спрямована на ерудицію діяльність: діти обговорюють на форумі літературні твори, свої та чужі вірші (іноземною мовою). Немає потреби казати, що це дуже зацікавить дітей, а інтерес подолає мовний бар'єр. До того ж форум цікавий тим, що учні можуть залишати коментарі одразу, а можуть зробити це підготувавши свою відповідь. Це добре для тих, хто ще не володіє мовою на високому рівні, потребує багато часу на переклад слів. Таким чином, форум дає можливість вдосконалення і для сильних, і для слабших учнів. Особливо корисно буде вибирати форум з іноземцями-учасниками. Тоді цікавість дітей змусить їх писати спочатку «ламанною», а потім все кращою і кращою іноземною, бо саме під час письма покращується і тренується побудова речення, відмінювання дієслів, тобто граматики. Той, хто вивчає мову і пише нею завжди задумується, яким чином побудувати речення. В багатьох людей, які вчать мову, велика прогалина саме в письмовому мовленні, адже воно видається найбільш нудним і його менше практикують, натомість намагаючись більше говорити, слухати, читати. Але письмо – повноцінний вид мовлення, який також треба розвивати. І спілкування з певної теми на форумі пре-

красно та ефективно справляється з цією задачею. Людина висловлює свої думки з певного питання, висуває свої тези й аргументи, а тим часом її навички правильного письма іноземною покращуються. Писання іноземною мовою – це чудова зарядка для мозку, яка пробуджує і стимулює до говоріння і сприймання на слух.

Skype

Skype – це програма, яка дозволяє здійснювати дзвінки в різні кінці планети абсолютно безкоштовно, якщо вони є абонентами Skype або за невелику платню дзвонити на стандартні та мобільні телефони. До того ж в Skype можна спілкуватися, передаючи "негайні повідомлення" в індивідуальних або групових чатах, а також створювати телефонні конференції за участі до дев'яти чоловік.

При вивченні іноземних мов Skype теж може бути корисним. Адже, використовуючи його, ми маємо можливість спілкуватись з людьми з різних країн.

Для сучасного викладача іноземної мови є важливими комунікативні навички учнів. Тому що Skype – це живе спілкування. Маючи веб-камеру та мікрофон, ми уникаємо перешкод в процесі спілкування та вчимося говорити вільно з носіями мов. У програмі Skype вивчення іноземної мови нерозривне з процесом спілкування, бо ж спілкування і є бажаним кінцевим результатом нашого навчання.

Розмовляючи з іноземцями в Skype, люди, які вивчають іноземну мову, швидше запам'ятовують лексику, правильну вимову, інтонацію. І це очевидно, тому що Skype дає можливість не тільки чути, але й бачити, а отже, сприймати краще все почуте. Коли учень і чує, і бачить, він сприймає більше інформації, ніж коли тільки сприймає на слух. Жести, міміка та артикуляція допомагають більш точно розуміти співрозмовника і виразити думки. Невербальна інформація іноді додає до сказаного зовсім інший відтінок. При розмові ми дуже часто жартуємо, підкріплюючи свої слова різними виразами обличчя, рухами тіла, що може передавати сказане у зовсім іншому значенні. Наприклад, ехидна посмішка може виразити негативну або ж позитивну відповідь, все залежить від контексту розмови. Спілкуючись по телефону, людина іноді не розуміє того чи іншого жарту, тому що не бачить свого співрозмовника. Skype дає можливість бачити людину, з якою ми говоримо, а отже, розуміти все сказане.

З програмою Skype уроки стануть більш цікавими та повчальними, тому що Skype використовує багато можливостей комунікування. Програма дозволяє вчителю провести такі види діяльності, як аудіювання та говоріння. Адже діти при розмові з іноземцем сприймають на слух нерідну для них мову і намагаються відповісти, будуючи граматично правильно речення та підбираючи необхідну лексику.

Багато людей, які вивчають іноземну мову, зіштовхуються із проблемою мовного бар'єру. Людина, яка іде відпочивати за кордон, може досконало знати мову та без вербальної практики вона не зможе спілкуватися вільно. Тільки через деякий час людина буде поступово звикати і мовний бар'єр з часом зникне. Але Skype допомагає звільнитися від цієї проблеми. Людина, заплановуючи туристичну подорож за кордон, відправляючись у відрядження, просто їдучи у справах, може практикувати свої мовні навички, спілкуючись у Skype. В цьому випадку є можливість не тільки говорити, а й писати повідомлення, тобто підкріплювати свої слова ще й письмово, якщо їй важко щось словесно передати, або людина, яка знаходиться «на іншому боці» Skype не зрозуміла сказаного. З практикою мовець переходить від написання слів до простого пояснення іноземною мовою, а в результаті – до вдосконалення мовних навичок та вільного володіння мовою, яку вивчає.

Немає такої людини, яка сміливо та абсолютно чесно сказала б: «Я досконало знаю мову!» Тому що мова – це організм, який живе, розвивається, доповнюється. Мову треба вивчати все життя. З новими винаходами, технологіями, культурними течіями пов'язаний процес оновлення мови. З'являються нові слова, нові правила вимови. В повсякденному житті люди використовують таке явище, як сленг.

Вивчаючи мову на шкільному рівні, учень вчить лише загальноприйняті правила, що надалі допоможуть спілкуватися з іноземцями, але іноземні тинейджери спілкуються зовсім іншою мовою, вони вживають сленг. Це явище спостерігається і у нас в країні, воно є засобом спілкування, тож вчитель має право трохи урізноманітнити шкільні уроки, пояснивши значення деяких сленгових слів та виразів. І в цьому випадку Skype прийде на допомогу, адже це живе спілкування у режимі реального часу з реальними людьми, які також іноді спілкуються сленгом. Тобто учням, які вивчили чи хочуть дізнатися, як справді спілкуються люди - носії мови, яку вони вивчають, які сленгові звороти та слова вживають, вивчаючим лише треба увійти у Skype та подзвонити, знайти нових друзів та розвивати свої мовні навички.

Скільки людей – стільки інтонацій, вимов, акцентів, діалектів, сленгів. Тому вивчати іноземну мову треба з особливою увагою. Треба порівнювати, аналізувати все почуте та сказане іноземцем. Дуже важливо слухати, говорити, вчитися не тільки з одним носієм мови. Для порівняння ми маємо чути мову, яку вивчаємо, від різних людей: від людей які також вчать мову, (для того щоб чути фонетичну відмінність та одразу розпізнавати неправильні звуки та коригувати свої); носіїв мови, які живуть в різних регіонах країни та мають свій діалект, фонетичні та граматичні особливості. Із Skype ми з легкістю знайдемо того, хто нам потрібен, не витрачаючи багато зусиль, поспілкуємося зі всіма згаданими вище особистостями. Тому що в Skype є таке явище, як «телефонні конференції», що дозволяють спілкуватися в режимі он-лайн в групових розмовах із максимальною кількістю до дев'яти осіб. Важливим є те, що люди можуть обирати різні теми, на які їм було б цікаво вести розмову. «Телефонна конференція» дозволяє влаштувати ніби міні-гурток іноземної мови та вивчати її з великим задоволенням. Люди в групі можуть бути різного віку, різних політичних, релігійних та мистецьких поглядів, і все це можна обговорювати, дискутувати і при цьому ж збагачувати свої знання, дізнаватися багато цікавого про ту чи іншу країну, нові течії в різних сферах, про нові політичні погляди, спілкуючись іноземною мовою, а як результат - збагачення словникового запасу, фонетичних, граматичних навичок та поява нових друзів.

Також в Skype є функція «негайні повідомлення». Це передача своїх думок на письмі в режимі он-лайн. Зазначимо, що для вивчення іноземної мови треба розвивати не тільки говоріння, а й письмо. Адже, перебуваючи за кордоном, людина, починаючи з аеропорту й закінчуючи поселенням в готель, повинна заповнювати різні бланки, заяви та інші види документів, хоча б для цього їй і потрібне письмо.

Спілкуючись у чаті «негайних повідомлень», людина пише слова, а отже, замислюється над правильністю їх написання. Відомо, що в багатьох іноземних мовах передача слова на письмі відрізняється від його звучання. Для автоматичного написання слова його треба неодноразово копіювати, і саме тут нам стане в нагоді Skype. Так як теми розмов можуть бути найрізноманітніші, людина пише дуже різні слова, повторюючи правопис вже вивчених, та прописуючи нові, що дає змогу поповнювати словниковий запас, а внаслідок краще говорити та писати.

Ще одним важливим фактором у вивченні мови є правильна побудова речень. Підмет, присудок та всі інші члени речення мають відмінне розташування у тій чи іншій мові. Для того, щоб, не замислюючись, правильно будувати речення, треба натреноуватися на письмі та закріплювати правильну побудову речень в усній формі. Skype – головний помічник в цьому, бо в програмі є можливість не тільки говорити, а й писати. Неправильне розташування членів речення може призвести до непорозуміння у тих, хто спілкується між собою іноземною мовою. Skype допомагає натренувати ці навички, вільно говорити та розуміти один одного.

Розділ граматики у вивченні іноземних мов є надзвичайно складним, тому що просте вивчення правил нічого не дає. Постійна практика – письмова та усна допомагають вчити мову набагато ефективніше. При написанні речень, ми завжди замислюємося над правописом слова та граматиною, на відміну від усного мовлення, тому більш ефективними для запам'ятовування правил є письмові вправи. Але, як показує практика, не всі, хто вивчає мову, можуть із задоволенням постійно переписувати «сухі» речення та аналізувати свої помилки.

У кінцевому результаті це призводить до того, що людина розчаровується у своїх практичних навичках та припиняє вдосконалення мови. В чаті «негайних повідомлень», в Skype, людина спілкується на різні теми, з різними людьми, що допомагає із цікавістю та ентузіазмом захоплюватися вивченням іноземних мов. Адже поговорити можна про будь-що, а помилки може виправити той з ким ми спілкуємося, особливо якщо це носій мови. Тому людина знову і знову охоче повертається до вивчення мови, повторює старі правила, та вчить нові, вдосконалюючи свої знання та навички в іноземній мові.

Важливим є те, що вивчення іноземних мов в Skype зовсім інше, ніж шкільні уроки, параграфи, розмовні теми та домашні завдання. Це живе спілкування, від якого у нас виникають різні думки, висновки, емоції. У чаті «негайних повідомлень», в Skype, є функція «смайли» – передача емоцій у вигляді маленьких анімаційних знаків, за допомогою яких ми можемо передавати свій стан, настрій та ставлення до сказаного. При розмові з людиною ми можемо сміятися, плакати, злитися, бути сумними, драгітливими, хворими та ін. і все це виражається на письмі одним із представлених смайликів. Того, хто вчить мову через Skype, можна не оцінювати звичайними шкільними балами, а ставити той чи інший смайлик, залежно від помилки або навпаки бездоганно написаного речення або тексту.

Збереження історії ще одна функція Skype, яка допомагає вчити іноземну мову. Спілкуючись із іноземцем, можна дізнаватися дуже багато різної інформації, починаючи від нових слів, закінчуючи новими граматичними правилами і для того, щоб все це можна було повторити та вивчити, піднімаючи рівень свого знання, ми звертаємося до історії «негайних повідомлень», ще раз перечитуємо, вчимо та пізніше вживаємо в своєму мовному потоці. Результат – більш грамотне сучасне вживання часів та багатий словниковий запас.

В усьому світі компанії, приймаючи на роботу людей, які живуть в різних країнах, просять заповнювати бланк, а в ньому – графу про знання іноземних мов. Пізніше деякі компанії перевіряють об'єктивність та відвертість цього пункту в анкеті, вони просто дзвонять по телефону і запитують про щось тією мовою, яка записана у рядочку «знання мов». Якщо людина зорієнтувалася і може вільно відповісти на задане питання, у неї вже є велика перевага у отриманні цієї роботи. Тому при вивченні мов нам потрібно не тільки слухати, писати, говорити дивлячись на особу, а й спілкуватися без невербальної інформації, тобто по телефону. Якщо ми маємо постійний доступ до Skype, чому б нам не спробувати поговорити з тією чи іншою компанією, готелем, рестораном, що допоможе нам пізніше орієнтуватися в іноземному мовному середовищі ще краще. Саме в цьому допоможе SkypeFind, ще одна функція досліджуваної програми, яка дозволяє подзвонити в установу і дізнатися все необхідне про неї, спілкуючись з адміністратором виключно іноземною мовою, намагаючись зрозуміти все, що він скаже і відповідати на всі його запитання. Це дозволяє ефективно вдосконалювати мову, тому що відсутні будь-які невербальні засоби, і пояснювати можна лише засобами мови. Ось ще один пункт для ефективного вивчення мов у комп'ютерній програмі Skype.

Для того, щоб більше читати іноземною мовою, в Skype у нас є можливість налаштувати інтерфейс на ту мову, яку ми вивчаємо, а в результаті мати практику читання та розуміння багатьох команд іноземною мовою, що присутні майже в усіх комп'ютерних програмах.

Отже, Skype – це програма, яка дозволяє вивчати мову на всіх рівнях: *читання* — інтерфейс програми та читання «негайних повідомлень», *їх історії*, *письмо* — написання «негайного повідомлення», *говоріння* та *аудіювання* — спілкування з носієм мови. Це програма, яка допомагає нам вивчати мову без зайвих зусиль, весело та цікаво, тому що тільки ми вибираємо час, місце, тему вивчення мови, ми просто відкриваємо вікно Skype і починаємо вивчення мови. Ось чому Skype є важливим у вивченні іноземних мов.

ABBY Lingvo 12

Для вивчення іноземної мови необхідне застосування словників. Минають ті роки, коли люди відкривали товстелезний словник, перегортали сторінку за сторінкою у пошуку потрібного слова, а знаходячи це слово, клали на полицю; а через деякий час знов і знов займа-

лися фізичними вправами під час вивчення іноземної мови, дістаючи з полицки цю величезну книгу. Із часом людина розвиває себе, свої здібності, і потреби людини зростають у геометричній прогресії. Зараз, коли населення переходить на комп'ютерний рівень, ми маємо можливість залишити в стороні витрати часу на фізичну працю та гортання сторінок, ми переносимо курсор мишки на значок «словник», вискакує віконце, ми просто вписуємо слово, яке необхідно знайти, натискаємо клавішу 'Enter' і менш ніж за мить з'являється віконце з перекладом слова. Але зазначимо, що не тільки переклад слова ми читаємо в цьому віконці, а й приклади речень, де воно вживається, які прийменники ми маємо поставити у тому чи іншому випадку, яка це частина мови, в деяких словниках ми ще можемо послухати, як слово вимовляється, але всі словники мають транскрипцію, якщо цього потребує мова.

АВВУ Lingvo 12 — це програма, яка дозволяє нам знаходити найбільш повну інформацію про вживання та переклад невідомих слів, не витрачаючи зайвого часу та зусиль. Для вивчення іноземних мов, особливо в школі, такий словник є незамінним помічником, тому що молоде покоління повністю комп'ютеризоване. Зранку, після школи, ввечері учні проводять час саме за комп'ютером, не вимикають, навіть роблячи уроки, чому б не скористатися такою цікавістю до машини, яка так заповонила серця молодого покоління? Комп'ютерні словники люди створили для зручності: учні, які і так втрачають цікавість до навчання, не будуть витрачати багато часу на довгі пошуки слова, тим більше, на гортання сторінок книжки, вони просто заходять в режим АВВУ Lingvo 12 і знаходять все необхідне для перекладу.

АВВУ Lingvo 12, поділений на тематичні словники, які дозволяють більш точно та повно розкрити зміст перекладу. Також словник містить в собі транскрипцію; якщо учень вчиться читати іноземною мовою, слова якої не можна прочитати, не знаючи деяких правил сднання звуків, то в системі вивчення цієї мови є обов'язковою транскрипція, для того щоб вивчаючий зміг правильно прочитати це слово. Словник дає можливість прослухати незнайоме слово з правильною вимовою; якщо учень не знає знаків транскрипції або просто хоче себе перевірити, пункт озвучення слова стане у пригоді. Цей словник надає відомості про частину мови, до якої належить слово, яке ми шукаємо. В різних мовах одне слово може бути як іменником, так і дієсловом або прикметником. АВВУ Lingvo 12 подає всі можливі варіанти. Словник дає повний переклад слова, фрази, які найчастіше вживаються із ним, прийменники, з якими це слово набуває іншого значення, та додається переклад цих фраз та прийменників. Також словник надає інформацію про синоніми слова, що ми шукаємо. У вікні перекладу ми бачимо не тільки переклад на рідну мову, а й тлумачний словник, тобто пояснення іноземного слова засобами іноземної мови. Навчитися користуватися таким словником є необхідним та дуже ефективним засобом у вивченні іноземної мови. Також в словнику є функція «форми слова», де можна побачити, які граматичні форми це слово має та чи буває воно в однині чи множині.

В програмі АВВУ Lingvo 12 є дуже важлива функція Lingvo Tutor, вона служить хорошим помічником для запам'ятовування слів. Спочатку учень або просто людина, що вчить мову, складає собі словник, заповнюючи або редагуючи картки зі словами, які необхідно запам'ятати. Далі визначає час запуску словника та починає урок. Вискакує віконце зі словом, треба просто написати переклад та дізнатися, чи правильно, натиснувши клавішу 'Enter'. Якщо ви написали правильно, все залишається як і було, а якщо ні, то пишеться правильний переклад. В налаштуваннях можна поставити кількість правильних відповідей, після яких слово вважається вивчене. Тобто це дуже легкий та цікавий спосіб поповнення нашого словникового запасу. Слова можна вчити, коли просто сидиш та працюєш за комп'ютером або граєш в комп'ютерну гру, або просто дивишся фільм, адже відповісти на 10 карток (залежить від того, як налаштувати програму) дуже швидко та легко. Тому Lingvo Tutor популярний при вивченні іноземних мов.

Принагідно хочемо зауважити, що з педагогічної точки зору – не можливо замінити викладача під час проведення навчальних занять. Проте використання окреслених технологій

в гармонійному поєднанні з дидактичними функціями технічних засобів навчання дає змогу значно поглибити, розширити використання дидактичних принципів, дає можливість поглибити зміст матеріалу, забезпечуючи науковість навчання. Процес пізнання, який стимулюється поступовим переходом від чуттєвого сприйняття до абстрактного мислення і, зрештою, до практики, активізує посилення наочності навчання. Розвиток пізнавальних інтересів і здібностей учнів та здобування глибоких і міцних знань обумовлюється правильною організацією первинного сприйняття матеріалу, який йде безпосередньо від носіїв мови. Водночас активізація самостійної роботи прискорює темп вивчення і запам'ятовування навчального матеріалу, рушійною силою зазначеного процесу виступає зв'язок теорії з практикою. Контроль за засвоєнням знань відбувається у невимушеному доброзичливому середовищі індивідуальної взаємодії учасників спілкування (форуми, сайти, Skype).

Висновки

Під час написання цієї статті ми довели, що комп'ютер та ресурси Інтернету – не лише розвага, але й важливий інструмент для вивчення чужоземних мов. В процесі аналізу можливостей для вивчення іноземної мови було розглянуто: початкові сайти, форуми, програма Skype, електронний словник тощо. Конкретно на прикладі сайту <http://www.spanishdict.com> розглянуто шляхи вивчення мови на ньому: це і усне спілкування з носіями мови, і обмін письмовими коментарями, і багато матеріалу в текстовому, аудіовізуальному вигляді, мультимедійні уроки та вправи з іграми. Також проаналізовано роботу учнів з форумами, які допомагають вчитися правильно виражати свої думки в письмовій формі. Нами було розглянуто широкий спектр можливостей програми Skype, яка є мостом у спілкуванні іноземною мовою. Skype – це програма, яка допоможе оволодіти мовою на різних рівнях читання, письма, говоріння та аудіювання. Також приділено увагу такому явищу, як електронний словник на прикладі всесвітньо відомого АБВУД Lingvo 12, який не тільки дає переклад невідомого слова, але й звучання, транскрипцію, приклади вживання. В цьому словнику є спеціальна програма для вивчення слів – Lingvo Tutor, яка є великою допомогою у вивченні іноземної мови. Все це, безперечно, зацікавлює учнів та людей, які вивчають мову і стимулює до поглиблення знань та комунікативних навичок.

Отже, використання інформаційно-комунікаційних технологій – перспективний напрям в едукативному процесі оволодіння чужоземними мовами, ознайомлення з якими потребує сучасне суспільство.

Перспективи подальшого наукового дослідження вбачаються в деталізації використання зазначених технологій, зокрема використання їх в системі дошкільної, середньої та вищої освіти.

Список літератури:

1. **Бодненко Д.М.** Використання інформаційно-комунікаційних технологій для вивчення іноземних мов / Д.М. Бодненко, О.В. Павлюченко, Т.В. Сусол // Сучасні технології в навчанні і вихованні у вищій школі: Наук. вісник Південноукраїнського держ. ун-ту імені К.Д. Ушинського. Спеціальний випуск. / За заг. редакцією академіка АПН України Богущ А.М. – О.: ПДУ імені К.Д. Ушинського. – 2009. – Ч. 1. – С. 5-14.

2. **Койчева Т.І.** Підготовка майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей як тьюторів для системи дистанційної освіти: Дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Т. І. Койчева; Південноукр. держ. пед. ун-т (м. Одеса) ім. К.Д.Ушинського. — О., 2004. – 276 с.

3. **Муліна Н.І.** Дистанційне навчання англійської мови студентів технічних спеціальностей: побудова курсу, методика організації процесу навчання // Іноземна філологія на межі тисячоліть: Тези доповідей міжнар. наук. конф. – Харків: Константа. – 2000. – С. 208–209.

4. **Олексюк В.П.** Методичні основи застосування навчальних мережних комплексів у процесі підготовки майбутніх учителів інформатики. Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – К., 2007. – 20 с.

5. Развитие дистанционного образования в мире // [WWW document]. URL // http://kamri.kcsp.ru/do/table3/menu_r1.htm (24 грудня.2007 р).

6. Мазур М. Розвиток дистанційного навчання в Україні як складової інформатизації сучасного суспільства / М. Мазур // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах : Наук.-метод. журн. – Київ : Освіта України, 2007. – № 1. – С.71–75.

7. Сороко Н.В. Стан і перспективи використання комп'ютерних технологій на уроках української мови / Н. В. Сороко // Комп'ютер у школі та сім'ї : Науково-методичний журнал. – К. : Фенікс, 1998. – 2006. – N 8. – С.34-35.

8. Тлумачний словник української мови он-лайн / Великий тлумачний словник сучасної української мови // [WWW document]. URL <http://www.slovyk.net/?swrd=%D4%EE%F0%F3%EC>.

9. Хмель О.В. Дидактичні умови організації дистанційного навчання студентів фізико-математичних факультетів педагогічних університетів: Дис.. канд. пед. наук: 13.00.09 / Ін-т педагогіки АПН України. – К., 2006. – 213 с.

Д.Н. Бодненко

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННО-КОМУНИКАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ

В статье рассматривается использование компьютерных и интернет- технологий во время изучения иностранного языка при помощи учебных сайтов, программы Skype, форумов и электронных словарей. Статья посвящена теоретическим и экспериментальным исследованиям проблемы подготовки преподавателей высшего учебного заведения к осуществлению дистанционного обучения.

Ключевые слова: сайт, форум, средства обучения, электронный словарь, Skype.

D.N. Bodnenko

USAGE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF FOREIGN LANGUAGES LEARNING

The article considers usage of computer and Internet technologies while studying foreign language through educational sites, the programme Skype, forums and electronic dictionaries. The article is devoted to theoretical and experimental researches of the issue concerning training of teachers for providing distance education in higher education establishments.

Key words: site, forum, teaching techniques, dictionary, Skype.

